

اصلاح حکمرانی آب ► سخن سردبیر

زیرزمینی

حکمرانی آب زیرزمینی را اعمال اقتدار برای پیشبرد کنش جمعی مسئولانه برای بهره‌برداری پایدار و کارآ و حفاظت منبع به نفع بشر و اکوسیستم‌های وابسته تفسیر می‌کنند. بسیاری بر این باورند که ناکامی‌های مدیریت آب زیرزمینی، بیشتر ناشی از تمهیدات ضعیف حکمرانی است تا درک ناکافی درباره منبع. شاید بتوان گفت که در کشور، تمهیدات حقوقی کافی برای مدیریت مصرف منبع وجود دارد، ولی ترتیبات نهادی باکفایت و ظرفیت اجرایی برای پیاده‌سازی این تمهیدات وجود ندارد. ضرورت جدی برای توجه به ضعف‌های نهادی، کمبود پرسنل، مشارکت ناکافی ذینفعان و فقدان پذیرش مسئولیت وجود دارد.

نقش دولت

به منظور تقویت پایه‌های حکمرانی آب زیرزمینی، نقش کلیدی دولت را می‌توان موارد زیر برشمرد:

- فراهم آوردن چارچوبی برای مدیریت و برنامه‌ریزی آب زیرزمینی، شامل شناسایی آبخوان‌های اولویت‌دار که اهمیت اجتماعی اقتصادی و اکولوژیکی دارند، بررسی منبع و وضعیت/ریسک‌های کیفیت، تعریف تدابیر مدیریت و ارزیابی اثربخشی آن‌ها، و اطمینان از یکپارچگی عمودی میان سطوح ملی و محلی؛
- پیشبرد یکپارچگی سیاست‌ها از طریق گفت‌و‌گویی اثربخش درباره ملاحظات پایداری آب زیرزمینی در تولید کشاورزی، تأمین آب شهری، نرخ‌گذاری انرژی و کاربری اراضی.

اقتصاد سیاسی اصلاح حکمرانی

ممکن است توجیه هزینه-فایده برای اصلاح حکمرانی آب زیرزمینی برای کسب اعتبار سیاسی کافی باشد، ولی ملاحظاتی وجود دارند که غالباً تأثیری عمده بر تحقق یا عدم تحقق اصلاحات در عمل خواهند داشت. درواقع، وضع موجود به نفع منافع ریشه‌دار برخی گروه‌ها است، و با اینکه نتایج منفی ناشی از بهره‌برداری آب زیرزمینی، بسیاری را متأثر ساخته است، هنوز هم هستند کسانی که در زمره نفع‌برندگان قرار دارند. مرز باریکی میان ناآگاهی از ریسک‌هایی که متوجه آب زیرزمینی است و دفاع صادقانه از منافع بهره‌برداری، و فساد آشکار و بی‌اعتنایی نسبت به پیامدهای منفی شناخته‌شده وجود دارد. اثربخش‌ترین راه برای مقابله با راه و رسم بیمار، کمک به ارتقای درک محدودیت‌ها و آسیب‌پذیری‌های آب زیرزمینی در میان تمام ذینفعان، و شفافیت اطلاعات از طریق دسترسی آزاد به داده‌ها درباره مجوزهای برداشت چاه، و وضعیت منبع آب زیرزمینی و کیفیت آن است.

